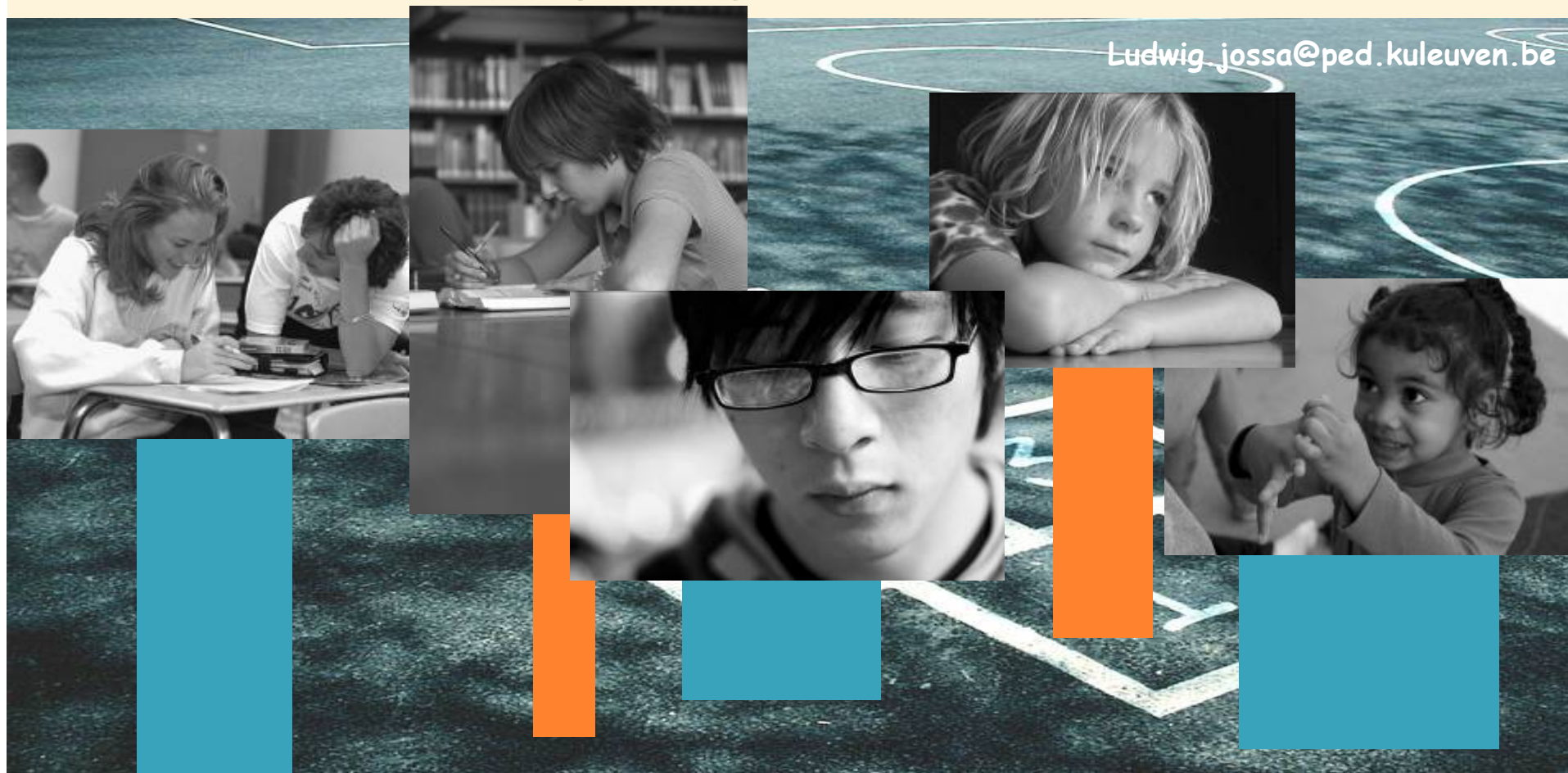

Ludwig_jossa@ped.kuleuven.be

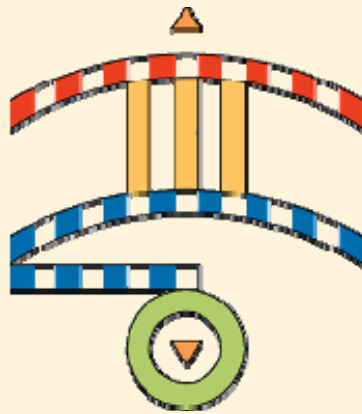

Ludwig.jossa@ped.kuleuven.be

De lat hoog... voor iedereen!

STEUNPUNT GOK

Interuniversitair samenwerkingsverband
tussen:

**Centrum Ervarings
Gericht Onderwijs**

steunpunt
diversiteit & leren

Centrum voor
Taal ^{nt} 2 en
Onderwijs

Waar staat gok voor?

- 'Ik zou het niet weten, we gaven de leerlingen al voordat GOK bestond gelijke kansen'
- 'Als ik voor de klas sta, zijn ze allemaal gelijk'
- 'Optimale kansen vind ik beter dan gelijke kansen'
- 'Kansarme leerlingen de zorg geven die ze nodig hebben'
- 'Sterke punten herkennen en zwakke compenseren, zodat elke leerling de kans krijgt om zich te ontplooien en een diploma te halen'
- 'Ik spreek liever van TOK: Te Veel Onderwijskansen'
Lk TSO BSO...

Hoe organiseer je het?

- Een gezamenlijke visie op GOK ???
- Slechts een kerngroep van leerkrachten
- Individuele leerkrachten werken vaak met veel inzet aan gelijke kansen, buiten het beleid van de school om: op die manier ontstaan eilandjes van gelijke kansen
- Leerkrachten weten weinig over hoe hun collega's aan gelijke kansen werken
- Leerkrachten die weinig tot geen GOKleerlingen in hun klas hebben voelen zich weinig betrokken bij het GOKbeleid

Onderwijs is een kinderrecht.

“... Elk kind heeft het recht om zijn mogelijkheden te ontplooien en in deze wereld een maximale ontwikkelingsgraad te ambiëren.”

(VLOR, 2008, Oog voor meer gelijke onderwijskansen, p. 9)

Gelijke kansen op toponderwijs...

“...want de weg naar gelijke kansen kán niet lopen via onderwijs van onbeduidende of middelmatige kwaliteit. Net de jonge mensen die thuis niet over het sociale, het culturele, of het financiële kapitaal beschikken om hogerop te raken, hebben uitstekend onderwijs nodig.”

(Tienkamp van minister Vandenbroucke, 2008)

Hoe warm is het water in jullie schoolteam?

Een Quick scan.

Waar staan jullie?

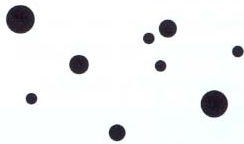
1. INSTAPPENDE SCHOOL – We maken kennis met GOK. Zonder hulp van buitenaf is dat een proces van gissen en missen.
2. SCHOOL FOCUST OP 2 PIJLERS – We zetten een GOK-werking op in onze school en baseren ons hiervoor op het denkwerk van experts van buiten de school.
3. SCHOOL VERDIEPT ZICH – We kijken verder dan onze eigen GOK-pijlers. Op onze school bouwen we steeds meer eigen expertise op, al doen we nog graag een beroep op de deskundigheid van anderen.
4. EEN ZELF-EVALUERENDE SCHOOL – We werken aan kwaliteitsonderwijs. We weten dat dit een werk van lange adem is, maar we kunnen die weg zelfstandig opgaan. We kennen onze beperkingen en daarvoor gaan we te rade bij externen.

Fasen in de professionalisering en ontwikkeling van kwaliteit(szorg)

FASE 1 naast elkaar

beeld

willekeurig bewegende moleculen

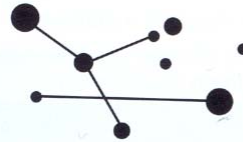

- losse, individuele initiatieven
- vooral corrigerend
- geen procedures
- impliciete visie
- gericht op verbeteren (van losse initiatieven)

FASE 2 aanzetten tot samenhang

beeld

mengsel dat reageert; knikkerspel

- aanzet tot procesdenken
- samenhang wordt gezien
- occasionele afspraken en samenwerking
- communicatie over visies
- opvolging en evaluatie beperkt

FASE 3 systeemfunctioneren

beeld

goed geolied raderwerk

- school functioneert als een efficiënte organisatie (beheersing van processen)
- beleidsplannen + begin van uitvoering
- aandacht voor evaluatie en professionalisering
- gericht op veranderen (reflectie over doelen)

FASE 4 organisch functioneren

beeld

levend organisme

- integrale aanpak op alle niveaus, met alle betrokkenen, op regelmatige momenten
- systematische opvolging en bijsturing
- belang v.externe relaties
- gericht op continu vernieuwen (anderperspectief innemen en in rekening brengen)

De ambitie van elke GOK-school

...

dat "het effect van SES doorheen de schoolloopbaan van leerlingen gaandeweg verkleint, en uiteindelijk verdwijnt."

(Laevers, Van den Branden en Verlot, 2004, p. 36)

Hoge gemiddelde score op wiskunde

Vlaanderen

Hoog gemiddelde sterke sociale ongelijkheid

Hoog gemiddelde grote gelijkheid

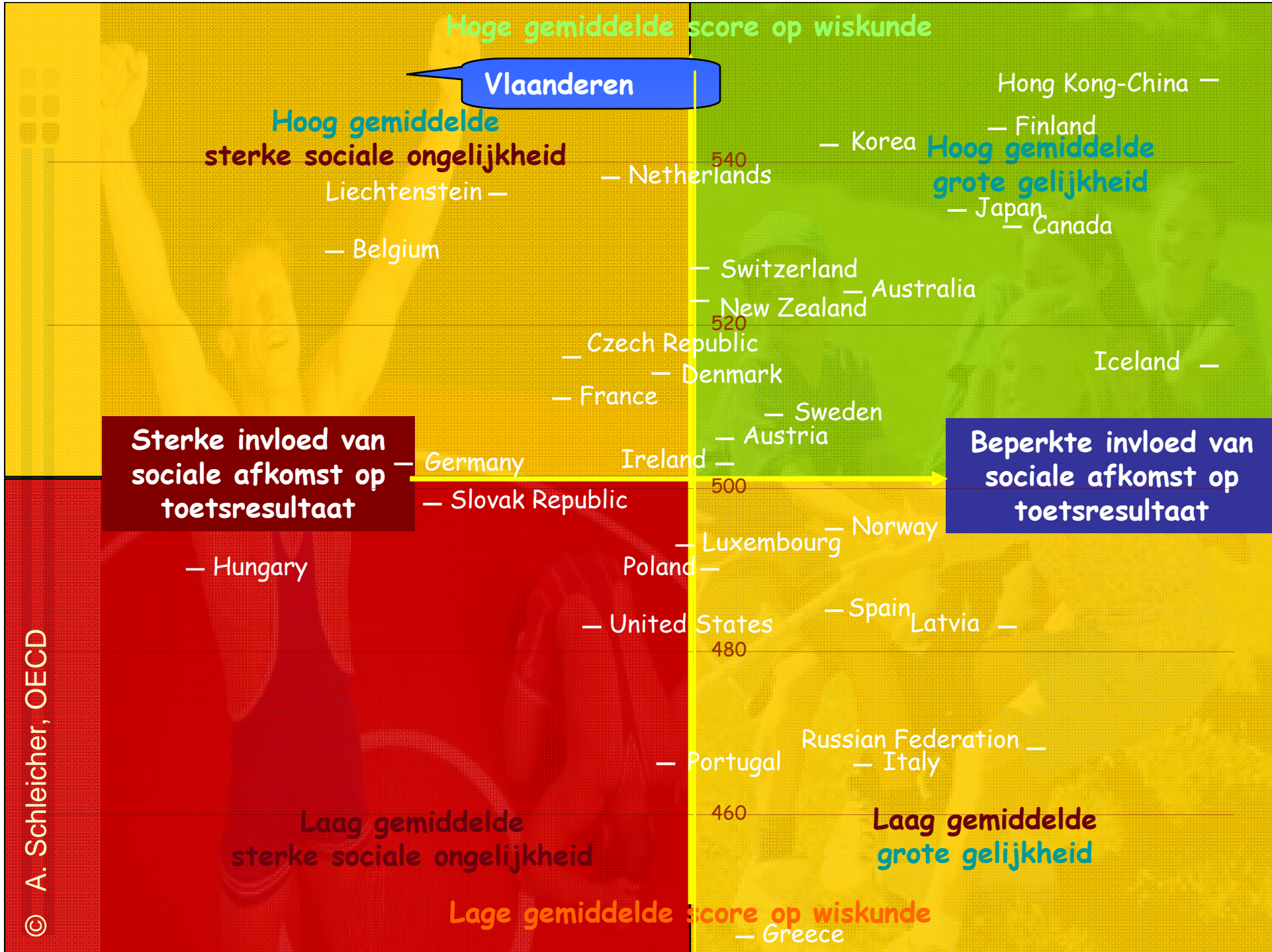
Sterke invloed van sociale afkomst op toetsresultaat

Beperkte invloed van sociale afkomst op toetsresultaat

Laag gemiddelde sterke sociale ongelijkheid

Laag gemiddelde grote gelijkheid

Lage gemiddelde score op wiskunde

Standenonderwijs?

“... het ASO, dat voornamelijk gericht is op doorstroming naar het hoger onderwijs, sluit perfect aan bij de leefwereld en mogelijkheden van de hogere sociale groepen, terwijl de schoolloopbaan van jongeren uit de laagste sociale milieus eindigt in het beroepsonderwijs (met of zonder getuigschrift).”

(Nicaise en De Smedt, 2008, p. 15)

Kinderen van laaggeschoolde moeder >> hooggeschoolde

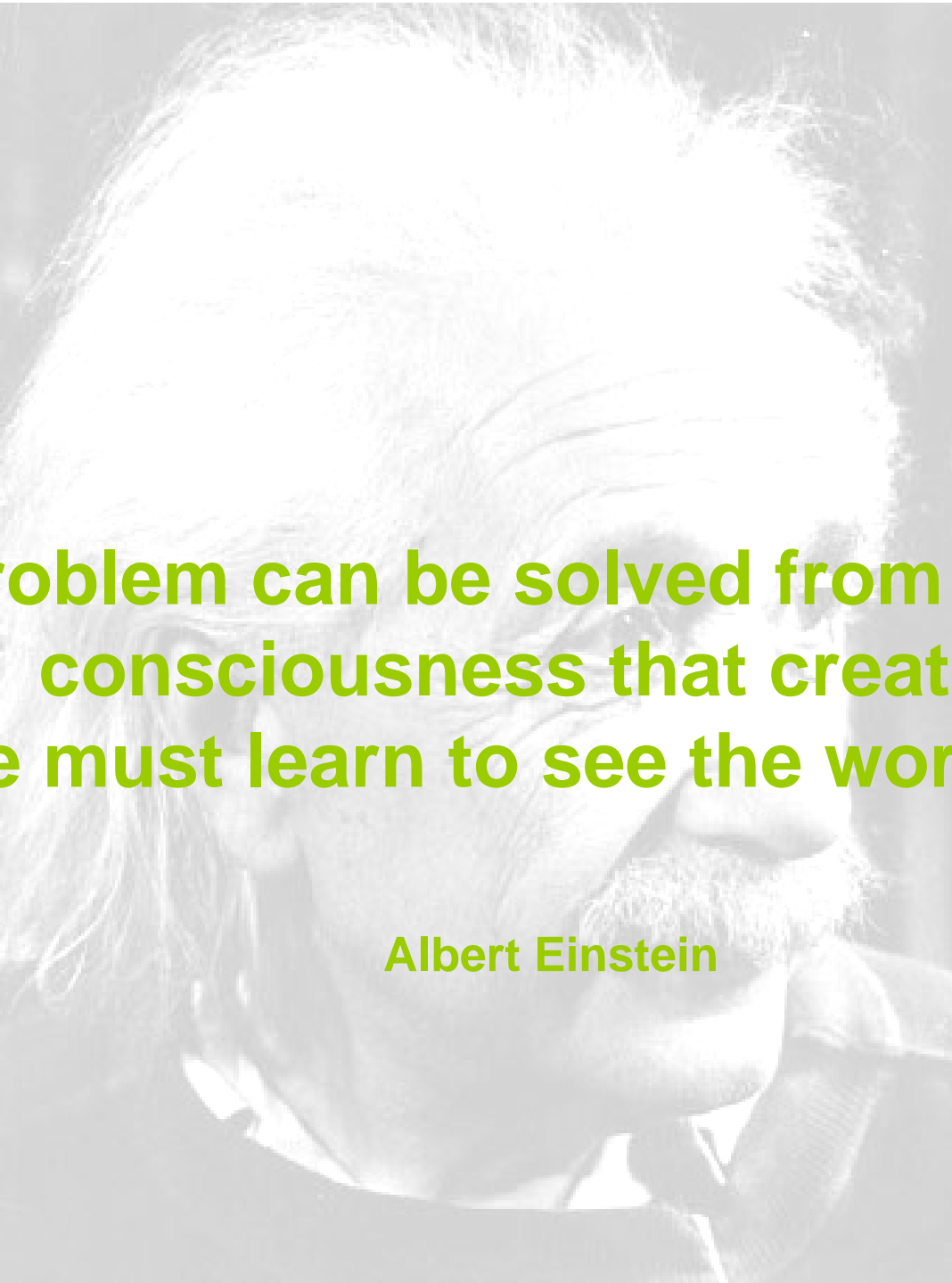
- 5 x méér kans op *vertraging* in het eerste leerjaar
- 8 tot 10 maal méér kans om *in het BLO te belanden*

(zie o.a. Groenez e.a., 2003; Hirt e.a., 2007; Nicaise & De Smedt, 2008)

Instroom in BSO

laaggeschoolde >< hoogeschoolde moeder

- 1/3 kinderen in de 1B-klas > < minder dan 5 %
- meer dan 1/2 van de eerstgenoemden in het BSO tegen 4^oj SO > < 5,6 %

**No problem can be solved from the same
consciousness that created it.
We must learn to see the world anew.**

Albert Einstein

Naar een comprehensieve eerste graad?

Empirisch onderzoek toont superioriteit van comprehensief onderwijs in termen van sociale gelijkheid, zonder negatieve effecten op gemiddelde prestaties en prestaties van kopgroep (zie o.a. Duru-Bellat & Suchaut (2005); Hanushek & Woessmann (2006); Woessmann (2005))

- positief effect van heterogene groepen
- hoge verwachtingen - geen curriculumverarming
- zorg verdeeld over meerdere scholen

Systemeeringrepen en mensen

- Systemeeringrepen zijn maar zo goed als de **positieve acties** waartoe ze aanleiding geven
- Elke maatregel ter bevordering van gelijke onderwijskansen, op welk niveau ook, is maar zo **krachtig** als de **kracht waarmee ze de kwetsbare leerling bereikt**.
- Elke maatregel is maar zo krachtig als de **leerkracht die ze in de individuele leerling losweekt**.

Goede praktijken:

...scholen die

- werken volgens de kwaliteitscirkel
- rekening houden met de drie niveaus school, leraren en leerlingen
- een voldoende groot draagvlak creëren
- netwerking uitbouwen
- professionele aanpak van vraaggestuurde nascholing
- professionalisering

(Onderwijsspiegel 2004-2005, p. 25)

00g voor meer gelijke onderwijskansen

EEN HANDLEIDING VOOR BEGINNENDE BEGELEIDERS

Preventie & remediëring

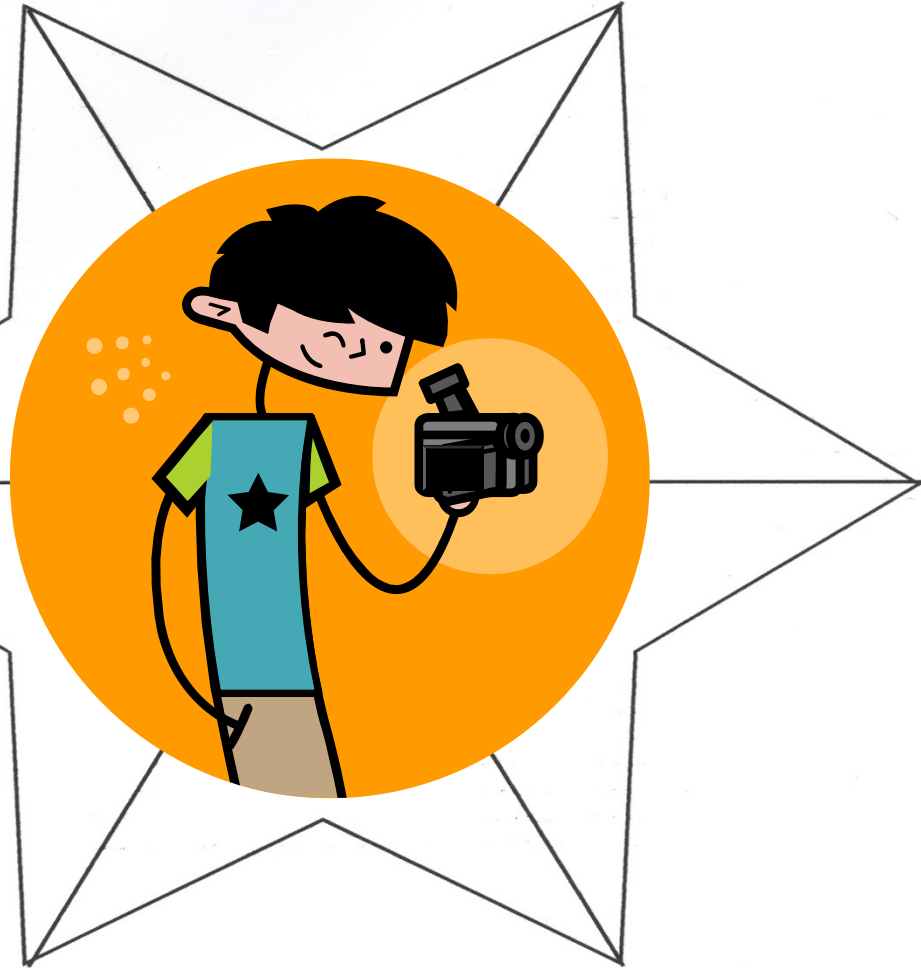
Taalvaardigheids onderwijs

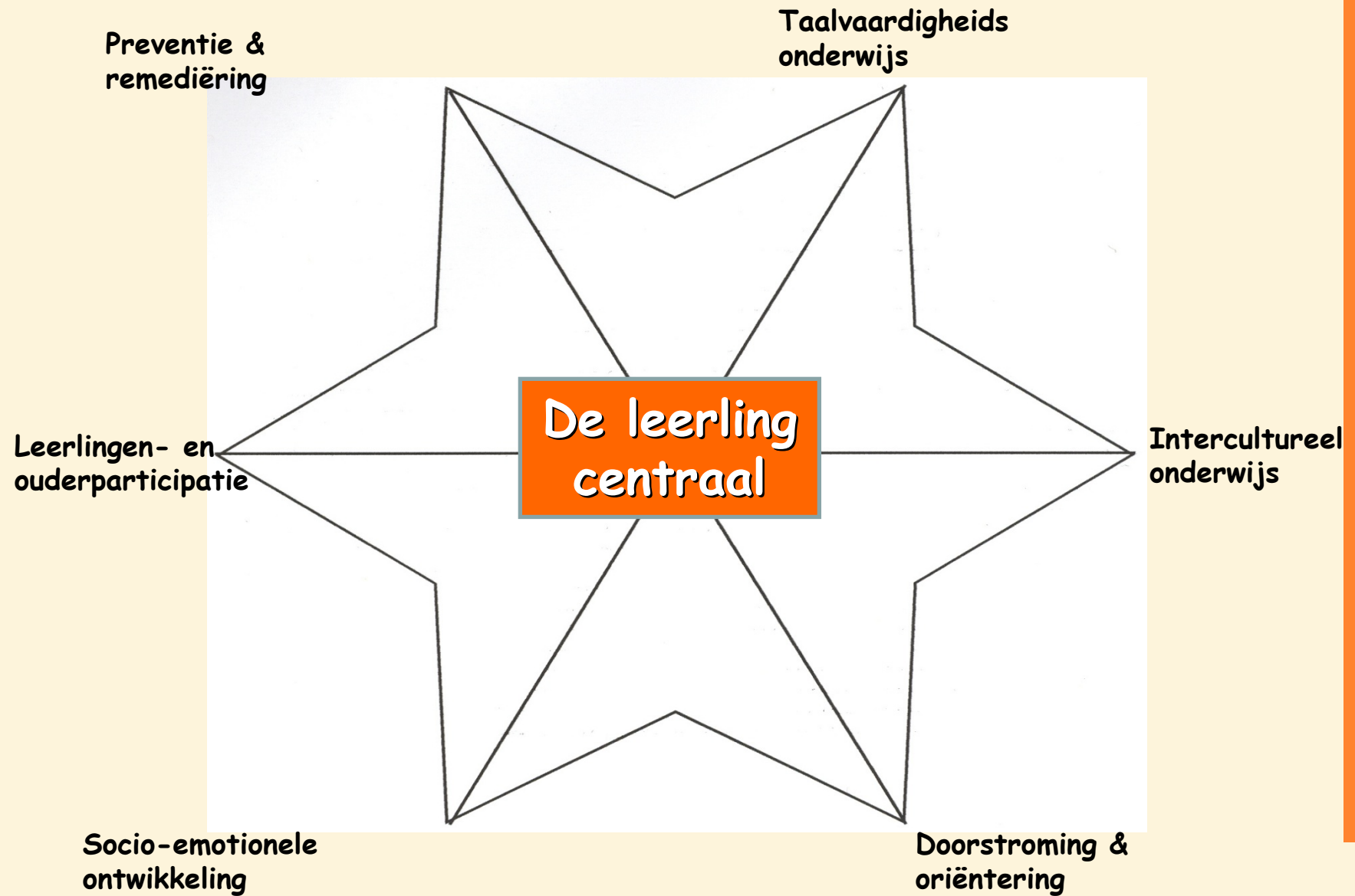
Leerlingen- en ouderparticipatie

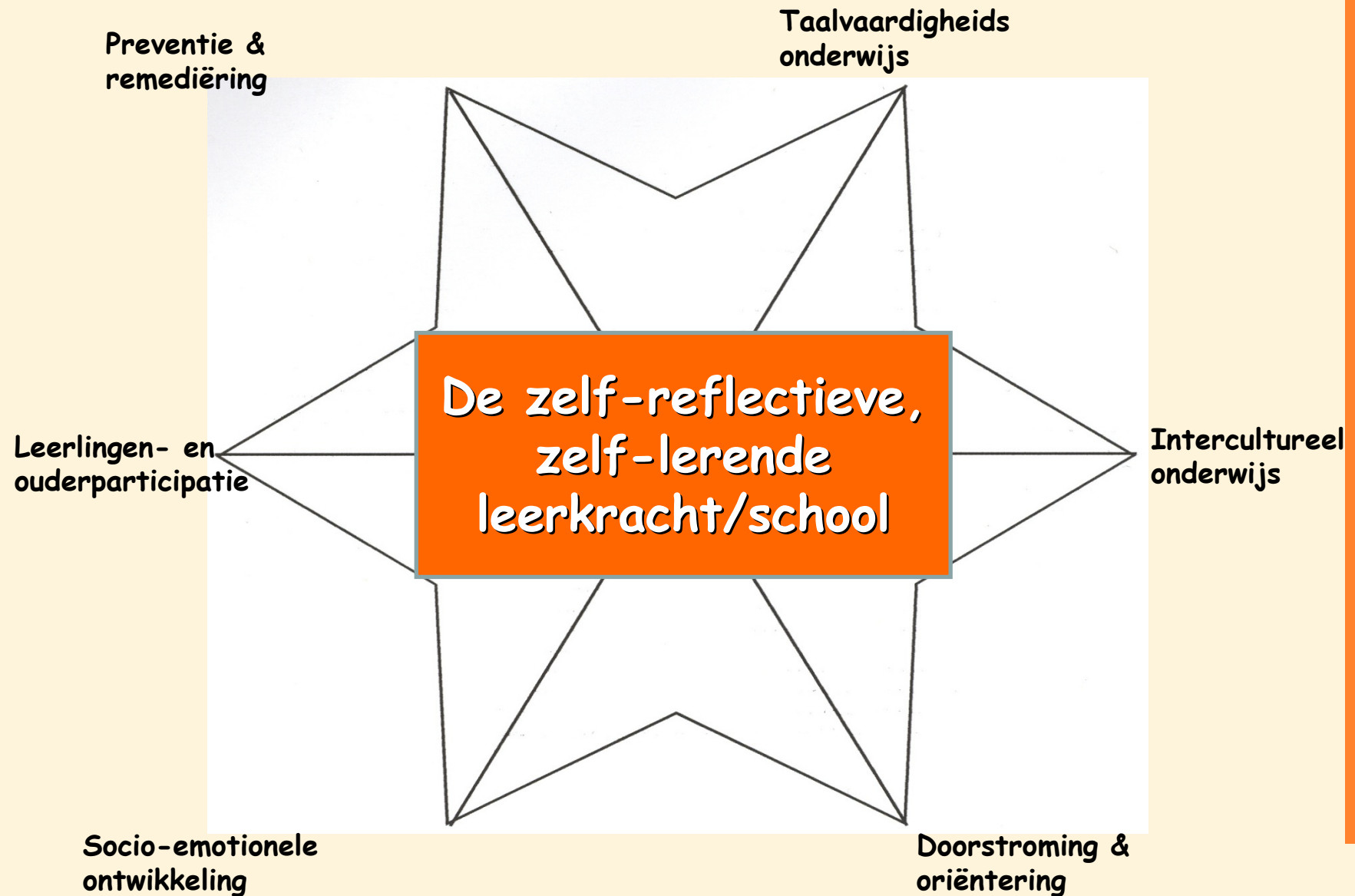
Intercultureel onderwijs

Socio-emotionele ontwikkeling

Doorstroming & oriëntering

De enige persoon
die schreeuwt
om verandering ...

is een baby
met een
natte
luier

Hefbomen voor teamontwikkeling

- Zorg voor voldoende informatie, achtergrond,...
- Vind elkaar in een gemeenschappelijk doel: meer welbevinden, verbondenheid en meer betrokkenheid realiseren
- Voorzie voldoende materiaal, optimaliseer de infrastructuur
- Werk aan algemene voorwaarden van een goede teamgeest, welbevinden en betrokkenheid van leerkrachten, communicatie op teamniveau,...
- Pak het organisatorische aspect aan waar nodig (overleg, tijd efficiënt benutten,...) (micro leed)
- Voorzie ondersteuning en begeleiding naar de leerkrachten toe (coaching, ondersteuning, verschillende gespreksvormen,...)

Actieplanrooster

WERKPUNT:

doel WAAROM ?	initiatief WAT ?	planning WANNEER / HOELANG?	middelen WAARMEE ?	taakverdeling DOOR WIE uitgevoerd ?	opvolging DOOR WIE opgevolgd ?	crit. vr. welslagen MET WELK EFFECT ?
↓ geeft RICHTING	↓ maakt HAALBAAR	↓ doet BEWEGEN		↓ maakt VERANTWOORDELIJK; MOBILISEERT		↓ biedt VOORUIT- ZICHT

coda

Als je een schip wil bouwen, ga dan niet in de weer met het verzamelen van hout, het werven van timmerlui en het bestuderen van tekeningen.

Als je een schip wil bouwen, vertel dan je mensen verhalen over die eindeloze zee ..

Antoine de Saint-Exupéry